

راهکارهای برخورد با بچه‌های لجباز

همه بچه‌ها کم و بیش حالت لجبازی و بهانه‌گیری را دارند، بویژه در دو تا سه سالگی؛ زیرا آنها در این سنین به دنبال هویت، استقلال و خودباوری هستند و با لجبازی و خودسری خود می‌خواهند به والدین بگویند، کارها آن طوری پیش می‌رود که من می‌خواهم. به نقل از مجله چهاردیواری؛ متأسفانه این روزها بیشتر پدران و مادران آنقدر درگیر کارهای خویش هستند که دیگر حوصله سر و کله زدن با بچه‌ها را ندارند. بنابراین با درخواست‌های بی‌جا و غیرمعقول فرزندانشان موافقت می‌کنند، اگر چه سر و کله زدن با بچه‌های لجوج هم کار ساده‌ای نیست و به صبر و حوصله زیاد نیاز دارد.

تعریف لجبازی

به طور کلی لجبازی، مجموعه رفتارهایی است که کودکان برای رسیدن به خواسته‌هایشان انجام می‌دهند. این لجبازی با رفتارهایی مثل گریه کردن با صدای بلند، داد و فریاد راه انداختن، جیغ کشیدن، پا به زمین کوبیدن، اشیا و وسایل را به این طرف و آن طرف پرتاب کردن، غذا نخوردن و قهر کردن همراه است و آنقدر این کارها را تکرار می‌کنند تا به هدفشان برسند.

دو اشتباه والدین:

1- متأسفانه بعضی والدین بر این باورند که در برابر لجبازی‌های کودک باید عکس‌العمل شدید نشان بدهند و تسلیم خواسته‌های او نشوند. مثلاً می‌گویند، این بچه خیلی بهانه‌گیر شده باید مقابلش بایستیم تا این حالت از سرش بیفتد یا با تهدید و کتک جلوی بچه را می‌گیرند اما باید بدانید این روش درستی نیست، زیرا ضربه جبران‌ناپذیری بر اراده و شخصیت کودک وارد خواهید ساخت. دو تا سه سالگی سن ابراز شخصیت و اراده است. عقل کودک در این سنین هنوز به قدر کافی رشد نکرده است. او بدون فکر تصمیم می‌گیرد و می‌خواهد مطابق میلش رفتار و ابراز وجود کند. اگر والدین به طور پیوسته با خواسته‌های کودک مخالفت کنند، شخصیت او را سرکوب کرده‌اند. در این صورت وقتی کودک ببیند پدر و مادر به خواسته‌هایش اهمیتی نمی‌دهند و با زور و تهدید جلوی او را می‌گیرند، دچار اضطراب می‌شود و به لحاظ روحی و روانی آسیب جدی می‌بیند.

2- بعضی والدین هم عقیده دارند باید مطابق خواسته‌های کودک رفتار کنند. مثلاً می‌گویند بچه است. باید به او آزادی بدهیم. بزرگ می‌شود و این حرکات از سرش می‌افتد. این روش هم به دو دلیل اشتباه است.

الف. بعضی کارها بسیار خطرناک است و به کودک آسیب جدی می‌رساند. مثلاً ممکن است کودک دوساله شما بخواهد به تنهایی از پله‌ها یا مبل و صندلی بالا برود که احتمال دارد بیفتد و دست و پایش آسیب ببیند یا بخواهد به بچه‌های دیگر آزار برساند. در این صورت آزادی دادن به او کار عاقلانه‌ای نیست.

ب. کودکی که همیشه با لجبازی به خواسته‌هایش رسیده، کم‌کم به این رفتارهای نادرست عادت می‌کند و تبدیل به یک شخص خودخواه می‌شود. آن وقت در آینده از همه مردم انتظار دارد مطابق میلش رفتار کنند اما دیگران هیچ وقت حاضر نمی‌شوند زورگویی او را تحمل کنند. در نتیجه از اجتماع سرخورده و گوشه‌گیر می‌شود.

برقراری اعتدال

در این روش والدین نه تنها لجبازی کودک خویش را سرکوب نمی‌کنند بلکه از آن برای تعلیم و تربیت استفاده می‌کنند یعنی میان خواسته‌های کودک تفاوت می‌گذارند؛ مثلاً درباره کارهای بی‌خطر، به کودک دلبندشان آزادی می‌دهند تا مطابق میلش رفتار و اراده‌اش را تقویت کند.

در مقابل کارهای خطرناک، با کودک به طور جدی برخورد می‌کنند. مثلا می‌گویند: این کار را انجام نده. البته باید علت منع این کار را هم برایش توضیح بدهید که چرا نباید این کار را انجام دهد. سپس توجه او را به کارهای جالب و جذاب دیگری جلب کنید اما اگر در انجام خواسته‌هایش پافشاری کرد و داد و فریاد راه انداخت، آن وقت با خونسردی کامل اما قاطع جلوی او را بگیرید و اجازه بدهید بفهمد که با داد و فریاد نمی‌تواند به خواسته‌هایش برسد. آرامش خود را حفظ کنید و به گریه‌ها و داد و فریادهایش اهمیت ندهید، بالاخره خسته می‌شود و آرام می‌گیرد.

نکن، بکن

یکی از مهم‌ترین عوامل لجبازی در کودکان، دخالت‌های بیش از حد پدر و مادر است. این بکن، نکن‌ها کودک را خسته و کلافه می‌کند. در نتیجه او حالت لجبازی به خود می‌گیرد؛ زیرا بچه‌ها حتی بزرگ‌ترها رابطه خوبی با درخواست‌های سلبی (نکن‌ها) ندارند. مثلا کودک می‌خواهد در چیدن سفره کمک کند. می‌گویید: نکن، ظرف‌ها را می‌شکنی یا قاشق‌ها را بر ندار. میریزی روی زمین، می‌خواهد بازی کند می‌گویید: آنقدر سر و صدا نکن، آروم بگیر... پس این بچه چه کار کند. آخر او هم می‌خواهد ابراز وجود کند.

ریشه‌یابی

وقتی بچه‌ها لجبازی می‌کنند، سعی کنید زمینه‌های بروز لجبازی را شناسایی و سپس برطرف سازید. برای مثال، اگر خسته است و خوابش می‌آید، او را بخوابانید. اگر گرسنه یا تشنه است، غذایش را بدهید و تشنگی‌اش را برطرف سازید. خلاصه سعی کنید او را از این حالت بیرون بیاورید و در موقعیت لجبازی قرار ندهید. اگر هم علتی برای لجبازی فرزندتان پیدا نمی‌کنید در اعمال خودتان جستجو کنید. ببینید آدم لجبازی هستید یا نه؟! چرا که در بیشتر مواقع بچه‌ها از شما لجبازی را یاد می‌گیرند.

ابراز وجود

کودکی که به طور پیوسته بهانه‌گیری می‌کند و همه چیز را به هم می‌ریزد، ممکن است به دلیل ابراز وجود باشد، بنابراین شما باید بدانید چرا فرزند دل‌بندتان این گونه رفتار می‌کند، آیا این کار را برای جلب توجه و ابراز وجود انجام می‌دهد؟! اگر واقعا این گونه است؛ به او اجازه بدهید در انجام بعضی از کارها به شما کمک کند. البته کارهایی که در توانش باشند. برای مثال، هنگامی که به خرید می‌روید یکی از وسایل سبک را به دستش بدهید.

بی‌توجهی

وقتی کودک شروع به لجبازی و بهانه‌گیری می‌کند، بهتر است به جای جنگ و دعوا خیلی خونسرد، آرام و بی‌تفاوت از کنارش عبور کنید به طوری که یا متوجه نشده‌اید یا موضوع برایتان اهمیتی نداشته است.

محبت بیجا

متأسفانه بعضی از والدین به محض این که صدای گریه فرزندشان در می‌آید سریع به طرفش می‌روند و او را در آغوش می‌گیرند، اما شما پدر و مادر آگاه و باتدبیر نباید هنگام لجبازی و بهانه‌گیری‌هایش، او را در آغوش بگیرید و نوازش کنید، زیرا معمولا لجبازی‌های او هدف‌دار است و مهم‌ترین هدفش هم جلب توجه والدین به خود است. به این ترتیب او یاد می‌گیرد به این وسیله می‌تواند توجه شما را به خود جلب کند.

برقراری آرامش و امنیت در خانواده

به هر حال در هر خانواده‌ای مشکلاتی به وجود می‌آید که به جر و بحث میان پدر و مادر منجر می‌شود. شما بهتر است به جای جر و بحث و لج کردن با یکدیگر مشکلات را با صبر و آرامش حل کنید، به طوری که افراد خانواده بویژه کودکان از شما یاد بگیرند.

الگوی رفتاری مناسب

وقتی شما در حضور بچه‌ها رابطه خوبی با هم نداشته باشید و خواسته‌های یکدیگر را با لجبازی رد کنید. آن وقت بچه‌ها از شما

یاد می‌گیرند؛ چرا که آنها مقلد خوبی هستند.

هرگز بچه‌ها را تنبیه نکنید

لجبازی برای کودک بیشتر برای جلب توجه پدر و مادر است؛ بنابراین نباید در مقابل بهانه‌گیری‌ها و لجبازی‌های او از تنبیه استفاده کنید؛ بویژه تنبیه بدنی زیرا تنبیه بدنی به جای جسم، در روح و روان کودک تاثیر می‌گذارد و به مدت طولانی، حتی برای همیشه در ذهن او باقی می‌ماند.

توجه کنید

بعضی وقت‌ها یکی از بچه‌ها مورد آزار و اذیت خواهر یا برادر قرار گرفته و پدر و مادر به او توجه‌ای نکرده‌اند، بنابراین دست به لجبازی می‌زند و مدام بهانه‌گیری می‌کند. در این صورت والدین باید علت این رفتارها را شناسایی و سپس آن را بر طرف سازند تا کودک دست از این حرکات بردارد.

زمانی که کودک با رفتار معقولی خواسته‌اش را با شما در میان گذاشت، شما به عنوان پدر و مادر آگاه باید او را تشویق و تحسین کنید.